

Bos en Lommer, in 2007 bestempeld tot vogelaarwijk, is in rap tempo aan het veryuppen. Bewoners noemen hun buurt liefkozend Bolo, vrij naar Soho. 'Maar dat rauwe randje behouden we.'

tekst Sara Luijters fotografie Rink Hof

Bij ons in

B

O

O

Espresso bar **Buon Giorno** op het Bos en Lommerplein, van oud-voetballer Dries Boussatta.

Traiteur en patisserie **Shukran**, gerund door drie Turkse zussen.

Rond lunchtijd is het druk bij About Jackie, traiteur annex lunchzaak annex wijn- en kookwinkel. In het interieur met teakhouten tafels en een open keuken drinken projectontwikkelaars wijn bij hun ribeye met truffelsaus. Twee jonge vaders duwen een Bugaboo naar binnen en een Marokkaans-Hollands vriendinnenduo met fotomodellenuiterlijk bestelt een broodje gegrilde groenten met feta. Amuses van prosciutto en avocadomousse gaan rond en straks is er een vrijdagmiddagborrel voor mensen uit de buurt.

We wanen ons in Oud-Zuid, maar dit is de Bos en Lommerweg, met uitzicht op de A10.

In 2007 werd Bos en Lommer uitgeroepen tot één van de slechtste buurten van Nederland, een vogelaarwijk. Veel criminaliteit, nog meer sociaal-maatschappelijke problemen, en een treurig stemmend winkelaanbod. Grote leegstand en gesloten rolluiken maakten het er allemaal niet vrolijker op.

Wie nu vanaf de Admiraal de Ruijterweg de Bos en Lommerweg op fietst, treft een ander straatbeeld aan. Net over de ring, in de Kolenkitbuurt, heb je ondanks de nieuwe, schuine woontoren The New Kit nog altijd weinig te zoeken. Maar aan de *right side of the track*

Ja hoor, ook op de Bos en Lommerweg staan de bakfietsen inmiddels op de stoep geparkeerd

bruist en borrelt het al een tijdje. Sinds twee jaar duiken hier namelijk steeds meer leuke winkels op; de Bos en Lommerweg is een heuse cullistraat aan het worden. Zo vind je er op loopafstand Bagels & Beans, traiteur About Jackie, biologische bakker BBrood en biosuper Estafette, en elders in de buurt een koffietentje annex galerie, een parkterras en op het wat desolate Bos en Lommerplein espressobar Buon Giorno, van oud-voetballer en buurtbewoner Dries Boussatta. En ja hoor, ook op de Bos en Lommerweg staan de bakfietsen inmiddels schuin op de stoep geparkeerd.

Yurdagül Yilmaz (35), geboren en getogen in Bos en Lommer, begon zes maanden geleden met haar twee zussen patisserie en traiteur Shukran op de Bos en Lommerweg. "We konden een zaak openen in de Rivierenbuurt, maar wilden hier blijven omdat we vertrouwen hebben in de buurt en de bewoners. Mijn droom is dat de Bos en Lommerweg een soort Haarlemmerstraat wordt."

Ze is blij met de komst van witte tweeverdieners in de wijk. "Ze vormen vijftig procent van onze klantenkring; creatieve, bewuste mensen die openstaan voor andere culturen." De zussen willen meer zijn dan alleen traiteur. "We proberen allochtone vrouwen financieel onafhankelijk te maken door ze werk

Waar moet je zijn in Bos en Lommer?

1 IJssalon Frank & Lydia een Italiaanse ijssalon met veel smaken, dagelijks geopend van 11-22 uur. *Bos en Lommerweg 156*

2 Podium Mozaïek kunstpodium en restaurant/terras in voormalige kerk. Populair is de uitgebreide Turkse brunch in het weekend, van 11-15 uur. *Bos en Lommerweg 191*

3 Shukran traiteur met koekjes, rabarberjam en taarten, ook op bestelling. In de zomer picknickmanden en in het weekend Turks ontbijt. *Bos en Lommerweg 225*

4 De Nieuwe Boekhandel boekpresentaties, een leestafel met koffie, leesbrillen en enthousiast personeel. *Bos en Lommerweg 227*

5 Estafette biologische eetwinkel, met Japanse mandarijnen, appels uit de Betuwe en gekleurde wortels. *Bos en Lommerweg 261-265*

6 About Jackie lunchzaak, traiteur, wijnhandel, ook kookworkshops. Om de vrijdag een borrel met hapjes van de zaak. Een zweem Cornelis Schuyt. *Bos en Lommerweg 313*

7 BBrood biologische bakker met zuurdesembrood en de inmiddels beroemde Bolo-bol. *Bos en Lommerweg 317*

8 Birtat Turks eethuis waar de hele stad heen gaat voor de linzensoep, auberginegerechten, pizza en kebab. *Bos en Lommerweg 242*

9 Bagels & Beans de eerste koffieketen in de wijk in 2009. Met wifi, en natuurlijk bagels en koffie. *Bos en Lommerweg 333*

10 Buon Giorno espressobar voor een snelle koffie, ontbijt of lunch. *Bos en Lommerplein 114-116*

11 Café Pistou, in voorheen Luim, is een brasserie met een goede regionale keuken voor eetcaféprijzen. *Admiraal de Ruijterweg 404*

12 331 West koffietentje/galerie/designwinkel/theetuin in Berlijnse sfeer, geopend di-zo, van 11-18 uur. *Admiraal de Ruijterweg 331*

13 Van De Buurt ontbijt-, lunch- en dinerzaak, biologisch, vegetarisch en duurzaam, met terras aan het water. *Gerard Callenburgdstraat 1*

14 Terrasmus Turkse tosti's, zelfgemaakte soepen en fruitsappen die beroemd zijn in Bolo. Nog tot eind van de maand open. *Erasmuspark*

15 Fossa mediterraan grandcafé met terras; mezze, tapas en high tea. *Bos en Lommerplantsoen 10*

About Jackie, lunchzaak, traiteur, wijn- én kookwinkel.

Van de zes vestigingen van biobakker **BBrood** in Amsterdam zit eentje op de Bos en Lommerweg.

ADVERTENTIE

GORT

GOUDSMID-JUWELIER

Herenstraat 11 Amsterdam
tel: 020-6206240 www.juweliorgort.nl

te bieden in onze zaak. Op die manier geven we iets terug aan onze buurt."

'De Bolo' is het nieuwe Soho, schrijven buurtbewoners en moeders Ninja Kors (37) en Shirley Brandeis (40) op hun blog Checkwest.nl. Kors, werkzaam in de culturele sector: "Toen ik hier veertien jaar geleden als student kwam wonen, vond ik het verschrikkelijk. Ik vervloekte de buurt, die steeds verder afgleed. 's Avonds was het er niet pluis en Albert Heijn was de leukste winkel die er was." Toch kochten Kors en haar man in 2005 een betaalbare en ruime nieuwbouwwoning in Bos en Lommer, aan het Joos Banckersplantsoen. "Langzaam zagen we de buurt veranderen, er kwamen meer creatieven en studenten wonen, altijd een goede impuls voor een buurt. En de starters kregen kinderen."

De crisis was in zekere zin een zegen voor Bos en Lommer; de jonge gezinnen die normaal gesproken de buurt of de stad uit zouden trekken, moesten nu noodgedwongen blijven. "En dan kun je er maar beter iets van maken," stelt freelance journalist Shirley Brandeis, die zelf actief was bij het gemengd maken van de Rosa Boekdrukkerschool. "Twee jaar geleden was dat nog een volledig zwarte school, nu is de verhouding zestig procent wit en veertig procent zwart in groep 1 en 2. Een perfecte afspiegeling van de buurt, en daar was het mij om te doen."

Hoewel de bloggers de vernieuwde Bos en Lommerweg met het grote culinaire aanbod al omdoopten tot 'de Cornelis Schuyt van West', moeten we dit niet té serieus nemen. Kors: "Ja, het is hier steeds hipper aan het worden, maar Oud-Zuid of De Pijp is het niet. En dat willen we ook helemaal niet."

"Het rauwe randje is juist de charme van de wijk," vindt ook Lex de Jong (41), initiatiefnemer van de online community Boloboost.nl, actief op Twitter en Facebook. "Als je het toch ergens mee wilt vergelijken, dan met Berlijn of met Soho in New York."

De Jong verhuisde tien jaar geleden van Groningen naar een zijstraat van de Bos en Lommerweg. Bij aankomst voelde hij zich vaak een vreemde in die straat vol schotelantennes. Maar, zegt hij: "Er waait hier een frisse wind. Sinds vorig jaar ben ik actief over de buurt gaan twitteren. Daar kwamen zo veel positieve reacties op dat ik ook een Facebookpagina ben gestart." De Boloboostcommunity, met zo'n twintig buurtbewoners, organiseert van alles in de buurt. Zoals de Inpakwinkel rond Sinterklaas, in een leegstaande winkelruimte, waar mensen hun cadeautjes gratis konden laten inpakken onder het genot van een glas glühwein.

En afgelopen weekend werd de Bolo-K Kunstroute georganiseerd en was er op vrijdag de Bolobooste, een kroegentocht langs buurtcafés als 't Lommertje en De Fluiter - kroegen waar de nieuwe bewoners, onder wie veel tweeverdieners en jonge ouders, hun gezicht normaal gesproken niet snel laten zien.

Lex de Jong: "Er is weer een gezonde mix in de buurt." Geklaag dat er weinig tot geen allochtonen bij de Boloboostactiviteiten te vinden zijn, neemt De Jong met een korreltje zout. "Iedereen is welkom, maar nee, niet iedereen zal zich aangesproken voelen door het sinterklaasfeest of een kroegentocht."

Meer gemengd wordt er in de speeltuin bij het ontbijten lunchcafé Terrasmus in het Erasmuspark. Marokkaanse mannen drinken er hun kop koffie, moeders

'Allochtone bewoners worden over de Ring gejaagd als hun huizen eenmaal zijn opgeknapt'

met hoofddoekjes eten een Turkse tosti. Op een doordeweekse ochtend zijn er ook veel witte ouders met kroost te vinden.

Terrasmusuitbaters Tim van Heck (30) en zijn vriendin Astrid Boutkan (29) namen vorig jaar zomer hun intrek in de houten keet. Ze stonden op het punt een restaurant in Noord-Spanje op te zetten, toen ze werden gebeld dat ze een wedstrijd van het stadsdeel hadden gewonnen: ze mochten met hun idee hun gang gaan in de houten keet. "Het was onze droom om een eigen tentje te beginnen, met verse producten, vriendelijke prijzen en muziek. In Spanje óf in West, want hier ben ik geboren en hier wonen veel vrienden." De zaken gaan goed, sinds de opening is Terrasmus een hit. Jonge ouders staan in de rij voor het doorgeefluik waar café latte, tosti's, yoghurt met granola en verse sappen worden geserveerd.

In het weekend worden de culturele activiteiten, van Singer Songwriter Sundays en kindertheater tot cabaret, goed bezocht. Komende winter wordt de keet verbouwd, zodat je er volgend jaar ook binnen kunt zitten. "We krijgen veel hulp van het stadsdeel, zij regelen de verbouwing. Hopelijk kunnen we er een houtkachel kwijt, dan kunnen we straks ook in de winter openblijven," zegt Tim van Heck.

In de speeltuin loopt safety-expert Yehudi van de Pol rond met zijn zootje aan de hand. Van de Pol is actief in de buurt en organiseert culturele projecten gericht op kinderen in Bos en Lommer. Hij is gemengd enthousiast over de nieuwe ontwikkelingen. "Steeds meer woningen worden verkocht, de buurt is echt booming. Maar de Erasmusbuurt of de Kolenkitbuurt, dat is een wereld van verschil, hoor. De oorspronkelijke bewoners worden over de Ring gejaagd als hun oude huizen eenmaal zijn opgeknapt en verkocht. Deze buurt is daardoor heel aantrekkelijk voor witte starters zoals ik, maar wordt wel erg gesegregeerd. Op deze manier werken woningcorporaties gettovorming in de hand, zoals in de banlieues van Parijs."

Toch zijn de meeste bewoners vooral positief over de nieuwe ontwikkelingen. Er hangt een welhaast Amerikaanse *Yes we can!*-mentaliteit in de wijk. Schrijver Murat Isik (35), die dit jaar debuteerde met de roman *Verloren grond*: "Ik heb de buurt zien veranderen van troosteloos naar booming. Ik ben niet de enige jonge schrijver in de buurt. We treffen elkaar vaak voor koffie bij Bagels & Beans."

Misschien wel de grootste optimist is duizendpoot Monique Burger, eigenaar van De Nieuwe Boekhandel op de Bos en Lommerweg. Burger is een bekendheid in de buurt sinds ze één keer per maand met haar boekenkeuze bij *De wereld draait door* aan tafel schuift. Als zelfstandig ondernemer was ze twee jaar geleden een pionier in de wijk. Als gescheiden moeder van twee puberzoon begon ze, geheel berooid, de winkel met een durfkapitaal, geleend van een oom. De boekenkasten werden door haar vriend eigenhandig getimmerd.

‘Iedereen verklaarde me voor gek dat ik hier een winkel wilde openen’

De Nieuwe Boekhandel, de boekwinkel van Monique Burger waar altijd wat te doen valt.

Burger: “Iedereen zei dat ik gestoord was om in deze buurt een boekwinkel te willen openen. Ik zit hier nu twee jaar en het wordt elke dag leuker.” In de winkel is het ook vandaag een drukte van belang, bezoekers komen van heinde en verre, zelfs van buiten de stad. Alloctonen lopen de boekwinkel niet plat, maar Burger heeft wel veel klassen van zwarte buurtscholen over de vloer. “Het is mijn missie om ook deze kinderen aan het lezen te krijgen.”

Burger verkoopt niet zomaar boeken, ze wil vernieuwend zijn. Zo zit er vandaag in de etalage een kinder-

boekenschrijfster te schrijven en komt vanmiddag auteur Saskia Goldschmidt haar boek *De hormoonfabriek* presenteren. Gemiddeld heeft Burger zo’n drie boekpresentaties per week, soms zelfs twee op een dag. En niet van de minste schrijvers, zo getuigt de *wall of fame* vol handtekeningen naast de kassa. Monique Burger, zelf schrijver van het boekje *Groeten is gratis*, praat persoonlijk met al haar klanten en twitert zich een slag in de rondte. “Zo weet ik wat er leeft in de buurt en waar er nog behoefte aan is.”

Aan een biologische supermarkt bijvoorbeeld. Burger belde met Marqt, maar die durfde Bos en Lommer nog niet aan. Met biologische eetwinkel Estafette kon ze wel in gesprek. In twee weken tijd verzamelde Burger zevenhonderd handtekeningen en bood deze aan bij de directeur. “Hij was *flabbergasted* en ging overstag,” vertelt Burger enthousiast. “Hoe meer leuke winkels in de straat, hoe beter.”

Burger heeft veel goodwill gekweekt bij haar klanten. Wanneer het druk is en er moeten boeken gestickerd worden, hoeft ze maar een tweet te versturen of er staan drie buurtbewoners klaar om te helpen. In ruil voor een boek. “Als mensen willen dat de winkel blijft bestaan, moeten ze hier hun boeken aanschaffen, niet bij bol.com.” Prompt verschijnt er een man met een A4’tje in zijn hand. Schoorvoetend geeft hij toe: “Die lijst heb ik uitgeprint bij bol.com, maar die boeken koop ik liever bij jou.” Monique Burger glundert trots. “Kijk, dat bedoel ik nou.”

Ze blijft, ondanks de crisis die ook de bouw in de Kolenkitbuurt deels stil heeft gelegd, optimistisch. “Kijk eens naar de nieuwbouwwijk bij de Laan van Spartaan, of de komst van studenten in het voormalige GAK-gebouw. Nu is Bolo nog het best bewaarde geheim van de stad, maar over een paar jaar weet iedereen de weg naar deze buurt als nieuwe culturele en economische hotspot te vinden. Dat durf ik best te beweren.” ■

ADVERTENTIE

Previews en prijswinnende films van 2012
Zie ze als eerst!

AMSTERDAM FILM WEEK 5 - 11 NOVEMBER 2012
STADSSCHOUWBURG AMSTERDAM, DE SALIE, CINECENTER, DE UITKLIJK & HET KETELHUIS

★★★★★

Ga nu naar www.amsterdamfilmweek.com en koop tickets!

AMSTERDAMFILMWEEK

Affordable Art Fair

LIVING WITH ART

25-28 OKTOBER 2012
WESTERGASFABRIEK
AMSTERDAM
HEDENDAAGSE KUNST
VAN 100 TOT 5000 EURO

affordableartfair.nl
find us on facebook & twitter
#aafams #aallivingwithart

